

Latweefchu Awises.

Nr. 13.

Zettortdeenâ 29. Merzi.

1862.

Awifchu sinnaſ.

Zelgawa. Zelgawneeki ar leelu preeku us-nehmuſchi to ſinnu, ka nu itt pateefi taiſiſchoht eisenbahni no Zelgawas us Rihgu. Behagela v. Adlerskrohna lungs, kas no ſchehliga Keiſera to rekti bij dabjuis ſcho eisenbahni taiſiht, ſcho ſawu rekti nowehejiſ Sprantschuſemmes inſchenjeerim Laurent de Willeweſtam. Schis un Graws Berelles, Rohmas eisenbahnes wirſekretahrs, Kupohs, kalnu-razzeju apgahdatajs, Kohpe un Dehmons, eisenbahnes padredtſchiki, (ſchee irr no Sprantschuſemmes) un v. d. Els, Tombai un Boni, inſchenjeeri no Belgias — muhſu eisenbahni liks taiſiht. 100 tuhſt. rubl. par drohſchibas naudu irr iſmaksati Krohnim. 1mâ Maija deenâ 1862 jaſahl ſcho eisenbahni taiſiht un diwu gaddu laikâ tai waijaga buht gattawai un brauzamai. Aprehkinajuſchi, ka maſaſchoht kahdus 2 milj. rubelus (jeb 8 milj. rubl. pranku, jo 4 Sprantschu pranki eet us weenu ſudraba rubuli). Us 80 gaddeem Krohniſ ſcho zellu winneem nowehejiſ. Aprehkinajuſchi, ka ifgadus lihds 336 tuhſt. rubl. warreſchoht eenemt un pelna ifgaddus buhſchoht lihds 168 tuhſt. rubl. Schai eisenbahnes beedribai eſſoht 959 tuhſt. rub. kapitala, kas 7672 akziēs (tas irr: naudas grahmatâs) ſaraktihte. Iflatra akzie maſa 125 rubl. Tad wehl iſlaidihs 950 akziēs, kas 6 prazentes auglu dohs un iflatra no ſchihm akziehm maſfahs 1 ſimts rubl. Kas tahdas akziēs grihb pirkt, tas par tahdu akzii taggad eemakſa puſſi (50 rubl.), un pehz 3 mehneſcheem atkal ohtru puſſi (50 rubl.)

Wiſſas leetas, kas pee ſchihs eisenbahnes waijandigas, Keiſers wehlejiſ bes tullaſ eewef. Ne Rihgâ nedſ Zelgawâ tilta nauda eisenbahnei buhs jamakſa. Eifenbahnei buhs dubbults zekſch (4 rindas ſchlehn); bet eefahloht taiſihs tikkai weenlahrtigu zellu (2 rindas ſchlehn) un tahs ſchle-

nes ohtram zekſam, ta ka ſchurp un turp us reiſi warr braukt, tikkai tad liſſchoht, kad par gaddu no iflatras werſtes 9 tuhſt. rubl. warreſchoht eenemt. Brauzejem 1mâ klaſſe 3 kap., 2tra klaſſe 2¼ kap. un 3ſchâ klaſſe 1¼ kap. par iflatru werſti jamakſa. Ja nu zekſch buhtu 40 werſtes gaſſch, tad buhs jamakſa 1. klaſſe 1 rubl. 30 kap. 2tra 90 kap. 3ſchâ 50 kap. f. par wiſſu ſcho zellu. Paſtes grahmataſ eisenbahnei Krohnim par labbu bes makſas jawadda ihpaſchōs rattōs. — Schihs eisenbahnes waldischana buhs Rihgâ un ſchihs eisenbahnes-beedribas leetas waldishs ihpats Mahts, pee kurras 3 Sprantschu lungi un 6 lungi no muhſu ſemmehm peederrehs; winnu Presidents buhs lungs no muhſu ſemmes. Tahdi, kas 20 akziēs pirkſchi, warr arri eet un runnaht, kad beedri tohp ſaiginati par ſcho eisenbahni ſarunnatees un ſpreeſt. — Kâ ſakka, pahre muhſu leeluppi pee Zelgawas taiſihs ſkunſtigu tiltu no dſeſſes ſteencem, (tahdu kâ pee Aelnes pahre Keines uppi) ar weenu pihlari uppe; pahre Driſſes uppi taiſiſchoht tiltu no muhra. —

Lai nu Deews palihds ſahht un labbi beigt ſcho muhſu fenn gaiditu zellu, un lai dohd muhſu laudin labbu un drohſchu praktu pirkt ſchihs eisenbahnes akziēs, ka naudas truſhfuma ne buhtu teem, kas usnehmuſchees ſcho zellu taiſiht.

Zelgawa. Kurſemmes Gubernements Awifſes ſahdi Zelgawas kaupmanni iſſluddina terminu, lihds kurram tee wehl prett ſklaidru naudu iſmihſchoht tahs naudas zeddeles, ſo us ſawu wahrdu iſlaiduſchi, prohti: H. A. Schemanns ſawas zeddeles wiſſwehlaki wehl iſmaksahs lihds 3ſchâi Zuhna deenai; D. G. Günthers un dehs un Schaul Jamaikers wiſſwehlaki lihds 10tai Zuhna deenai un A. Georgiſ wiſſwehlaki lihds 1mai Zuhla deenai 1862. Pehz ſcheem termineem ſchihs naudas zeddeles nebuht

H. A. Schemann

wairs ne buhs derrigas un tee sawu naudu paspeh-
lehs, kas schihs zeddes tad wehl turrehs jeb
nemš. — Pee Zalgawas taggad sohti leels uh-
dens; leddus sahjis eet 23. Merzi.

Rihgā nomirris sohti zeenihš wihš J. A.
Lemke, kas 22 gaddus Rihgas leelajas gildes elter-
mannis bijis, par sawu pilfatu kā tehws gahda-
jis un darbojees ar leelu gudribu un mihlestibu un
dauds leetas eetaisijis, kas pilfatam par labbu un
par gohdu. Ir tas jaunais staltais Gildes nams
pehz winna prahta un zaur winna gahdaschanas
til brangi ustaišihš tappis. Tā tad arri winna lihki
bij eelikkufchi schi namma sohti isgresnotā sahlā, kur
augsti un semmi pa simteem gahjuschi winnu redseht.
Behru deenā tai sahlā Deewa kalposchanu un behru
runnas turrejuschi un tad leels kauschu un rattu pulks
to pawaddijis us kappeem. Gelās, kur ar lihki gah-
juschi, bohtes bijuschas aistaisitās un pee dascha
namma melni truhra karrogi bij likti. Pee bahrinu
namma apturrejuschi, jo bahrinu tehws ar behr-
neem nahkluschi, pufchlojuschi sahrku ar pulkeh
un dseedajuschy behru dseefmu. Lai nu fwehti
dus no sawahm darboschanahm.

Behterburgā nomirris wezzais Walstskanz-
leris Graws Nesselrode, kas trim Reiserem deene-
jis par Ministeru pahr ahrigahm Walstis leetahm,
un wiffai pasaulai bij sinams par sohti gudru un
teizamu padohma deweju tahdās leetās, kur muhsu
walstai ar zittahm walstim bij jadarbojahs. 15tā
Merzi winnu paglabajuschy. Zebchu gan pats
bij luhdšs, lai winnu kluffu, bes kahda leela goh-
da pee meera wedd, tad tomehr pats schehligš Re-
isers, augstais Reisera nams un wiffu zittu wal-
stu weetneeki, kas Behterburgā, winnu us kappeem
pawaddijuschy.

Behterburga. Baranowska kungs isgudrojis
jaunu maschini, kas naw ar alminu ohglehm kurri-
najama un dsennama ar karsteem uhdens-garraineem,
bet ween zaur faspeestu gaisu (lupti). Pee schihs
maschines peelikkufchi leelus eisenbahnes rattus ar
brauzejeem un nu pa eisenbahni 1 stundas laika no-
skrehjuschi 37 werstes ($5\frac{2}{7}$ juhdses). Warreschoht
wehl ahtraki ar to skreet, jo schi maschine ne effoht
taisita preeksch eisenbahnes, bet preeksch dampflugga.
Sohti labbi gahjis. Prohweschohht wehl, un ja is-

rahdischotees pateesi derriga, tad ar to buhs leelu
leelais labbums, ka dahrgas alminu-ohgles
jeb malka, kas arri jawedd lihds fuggōs un rattōs,
nebuht wairs ne buhs wajjadfigas pee tahdahm
maschinehm. Gaisu (lupti) pa wiffu pasauli warr
dabbuht welti, bes malkas. Buhtu leels labbums
wiffai pasaulai. Naug', ko gudra galwina eespehj.

Italia. Garibaldiš ar leelu preeku un leelahm
gohda parahdischanahm wiffōs Italias pilfatōs,
kur no-eet, tohp usnemts un zeenihš. Winsch-wif-
fus usskubbina weenprahtigi sawam Rehninam
klaufiht un sawas tehwsjemmes labbumu sirdi tur-
reht. Rehninisch us winna luhgschanu taggad sa-
weenohs Neapeles karra-spehku ar wiffas Italias
karraspehku un pats eeschoht arri us Neapeli. Lai
Deems palihds tur tohs dumpineekus un laupitajus
pawiffam sawaldiht, kas stipri taisotees atkal zel-
tees un sawus pohsta darbus no jauna saht ar
fweeschineeku paligu, kas slyppen nahloht ar fug-
geem. —

Amerika. Wehrqu-walstu 3 karras-dampfuggi,
starp scheem weens jaunās mohdes ar dselses brun-
nahm un 2 maktigeem dselses meeteem jeb raggeem
preekschgallā wirs uhdena, sahluschees kautees ar
ihstu walstu 2 sehgeku karras-fuggeem „Kumberlan-
du“ un „Kongressu.“ Schim apbrunnōtam
us 400 pehdahm schahwufchi ar wiffem leeleemgab-
baleem, bet welti un neneeka tam naw padarrijuschy,
jo lehdes ne warrejuschas brunnas salaušt. Tad brun-
nu fuggis skrehjis ar saweem raggeem „Kumber-
landam“ wirsū un ar raggeem tam usplehsis sahni,
skrehjis atpalkat, schahwis ar wiffem leeleem gab-
baleem, atkal usskrehjis un fugga sahni ar
raggeem tā sapohstijis, ka fuggis grimmis.
Ohtrš fuggis „Kongress“ prett teem 2 ohtreem
dampfuggeem gan turrejees zil spehdams, bet bij
japadohdahs wehrqu-walstu dampfluggeem. 200
saldati effoht aplauti. Ohtrā nakti atskrehjis pee
Monroēs kreposta ihstu walstu fuggis „Monitors“,
kas arri tā apbrunnōhts. No rihta schim usskreh-
jis tas pats wehrqu-walstu apbrunnōhts fuggis (ar
wahrdu „Merrimaks“) un nu schee fuggi 5 stundas
sahwufchees ar breefmigu nilnibu. Weidschoht ihstu
walstu fuggim isdeweēs ar saweem raggeem wehrqu
walstu fuggim sahni sadaufiht tā, ka schim bij ja-

behg prohjam no jitteem fuggem pafargatam. — Jhstu walstu generalis Kurtis pee Sugaras Kreekes 3 deenas itt nikni lahwees ar wehrgu-walstu generaleem Dornu, Brihfi un W'Kulloku, bet beidscht fchohs uswarrejis un ar jahtneekeem teem dsinnees paffak. Dabbujis leelu pulku leelu-gabbalu, karogou, eerohtschu un prowjantes. Pascham gan krittis kahds tuhstots zilweku, bet eenaidneekeem dauds wairak pohsta gahjuschi. — Jhstu walstu fuggu-spehks panehmis Brunswiku un wehl zittu pilsatu Wloridas puffsallä, fur 12 leelus-gabbalus dabbujis. Wehrgu-walstu leelais spehks taggad fakrahjahs Tenesses pilsatä Kawenoöna stiprä weetä, fur fa-eet 4 eisenbahnes. Te buhschoht leela kauschanahs. Manasses stipru weetu un wehl zittus pilsatus atstahjuschi un eenaidneeki tohs panehmuschi, par fo fchee lohti preezajahs un falka, fa nu wehrgu-walstis ne spehschoht wairs ilgi prettim turretees.

Mejika. Raksta, fa Galatees fuggis Kahrka krepofstu bombardeerejis un panehmis, jebchu lihds schim tizzejuschi, fa scho weetu nebuht ne warroht panemt. — Telegraws raksta, fa Mejikas Presidents Sprantschu padohmu peenehmis. Spanjeri nu eeschoht atpaffak, zitti us Drigabu, zitti us sawu Kubas fallu, Galenderi eeschoht us mahjahm. Ko Sprantschi darrihs — naw teiktis.

Amerika. Telegraws raksta: Brunshdis uswarrejis wehrgu-walstu spehku Kuberne, panehmis scho pilsatu un 40 leelus-gabbalus, 3 tuhst. plintes un 200 saldatus. Genaidneeki aisebhguschu un nodedsinajuschu wiffus tiltus. Uswarretajam krittuschu 100 saldati un 400 fashauti tappuschu.

S—j.

Kurfemmes gubernements Awises fluddina, fa augtis un wifschehligs Kungs un Meisers tam Leel-Gseres pagasta preekscheekam Zulkumam Steinartham un Leel-Gseres pagasta teefas peeseh-detajam Mattihsam Sembergim par ustizzigu un dedsigu puhleschanohs sawds ammatds katram fud-raba meda lli, ar Stanislawas banti pee kruhts neffamu, schehligi dahwinajis.

Krimmes Awises raksta, fa tur Wahzu lungs, wahrda Peins (Fein), fa zirkahrt no Wahzsemmes eegahjis un tur nomettees us dsihwi, effoht

apnehmees tohs 7 tuhst. Bulgarus, kas pehrn rud-deni tais isgahjuschu Tataru weetas no Turku semmes Krimme eenahza, scho seemu par 6 kap. par deenu par zilweku usbarroht, kas buhtu neganti lehti. Bet sunni arri, lassitajs mihtais, fa Peina lungs lohti baggats wihrs, kahda ohtra gan starv semneekeem pa gabbalu naw. Winsch wehl behrns buhdams ar sawu tehwu no Wahzsemmes Krimme eenahze, un fa kolonists nomettahs dsihwoht uu fahze Krimmes aitas, no kurreu ahdahm brangus fashokus taifa, — audseht un nu effoht wihrs no miljoneem rubuku. Wianam effoht muischas dauds gubernementis un winna awju pulks effoht us pufs miljoni tafseerehts, un teem aitu ganneem effoht 14 tuhst. sunni, kas lihdscht aitas gannih. — Lai nu gan Peina lungs baggats, zeenijams un zeenihst wihrs, ir no dascha augstamma, tad taf tas paleel semmig s sawa kahrtä; jo to redsam ir no tam, fa sawu weenigu meitu, weh kurras augsti jo augsti lungi prezejuschi, weenteesigam Wahzu faimneeka deklam isprezzejis. Scheit warretu dasch labs meitu tehws mahzibu nemtees.

Gistreibern walsti kahds lungs malkas wesumu pirzis, un tad malka tohp sahgeta, atrohnahs kahda tufschä sarrä wezzum wezza nauda, kas no malkas isbirre sahgetajeem par brihnumu. — Te warr redseht, fa ir wezzi Wahzsemneeki tahdi pat negudri bijuschu, fa muhsu wezztehwi schur un tur fa: semme, kohlä, labbibas apzirnds zc. sawu naudu glabbaja, fa nedi paschi, nedi zits to ne warreja daschdeen atrast. G. F. S.

Var kartuppelu apkohpschaun druwa.

Zihruks jaw atfal dseed un kihwite jaw brehz; faimneeks sawus kartuppelus no bedres rohl ahra un galwu krattidams schehlojahs, fa gan mas preeksch fehklas atlizzis. Ar scho augli deemschehl gan wisseem semmes kohpejeem schds gaddos behdas; fa puhst kohpa ta puhst. Tad stahstischu, fo schis deenas Wahzu Awises esmu lassijis. Fa fehriga zekotees kartuppekeem zaur masahm fehnitehm, fo tillai ar glahsehm warroht eeraudsiht. Schis fehnites rohnotees us ruddena pussi tas kartuppelu wihts (lufstos) un wellotees arweenu

jo semmu ar sawu puhdeschanas spehku un maitajohht beidsiht ir paschu to augli. Tapeh; derroht tahs wihtes, kad winnas tai mehrâ pa-auguschas, ka garrumâ wairs ne steepjahs, noslohdsiht un no tahs tulschas waggas tik tahku ar semmehm ap-behrt, ka tee wihschu gallini ween paleel laufâ. Tâ darridams weens semmes kohpeis teizahs sawus kartuppelus no puhshanas isfargajis. Dhtrs at-kal, bet sinnamis Belgias semmê, kur naw tahdas seemas kâ pee mums, teizahs wehl pawissam kartuppeku puhshanu nesinnus, zaur to, ka winsch sawu fehllu jaw ruddeni eestahdoht. Sinnams, sawâ tehwsufemmê, prohti Beru semmê, deenwid-dus Amerikâ, tur schis auglis gan isstahw wissu zauru seemu eelsch semmes. —e.

Bateiziba.

Palihdsibas-lahdes preeksch Luttera draudsehm Kur-semmê Zelgawas Kunitete no firds dohd pateizibu kristigai Schpils-Sunnakstes draudsei, kas zaur zeen. mahzitaju Stenderu 100 rubl. schai lahdei par dahwanu atsubtijuse. Schai Kunitetei sêehl, ka fcho dahwanu ne warrejuse eelikt un peereh-kinacht pee tahm dahwanahm, ko fchi sawâ sînn-grah-matâ par 1861mu gaddu liffuse druffacht. Jo schis beedribas liffumôs, kas no sêehliga Keiserâ Wifs-augstati apstiprinati, pawehlehts: ka isfluddinajawâ gadda-rehkinumâ, — kas jadohd tâ ka gads pa-gallam, — tiffai ta eememta un ta isdohta nanda ja-eeleel, kas lihds 31 mai Dezemberâ deenai at-nahfuse pee palihdsibas-lahdes. Bet nu sêee 100 rubl. no Schpils-Sunnakstes draudses tiffai 24tâ Janwari 1862 pee Zelgawas Kunitetes atnahfuschji;

tadeht ne warrejam list tai isfluddinata sînnas-grah-matâ par 1861mu gaddu, bet tohs liffim ar Deewa pa-ligu tai rehkinumâ par 1862tru gaddu, kas Janwari jeb Webruari 1863 taps isfluddinata.

Rahelis v. Firds,

Zelgawas ayrinka Kunitetes Direktors
tahs palihdsibas-lahdes preeksch Luttera
draudsehm Kursenmê.

Mihklas.

Kahds bruhns un mihligs selle
Danjo ar baltu mamselli
Gelsch glahses mahjinas.
Tas tehws irr teews kâ sahle
Un mahte arr naw tahlu,
To reds arr frohdsinâ.

Kas irr tas bruhnais selle?
Kas irr ta balta mamselle?
Un glahschu mahjina?
Kâ zauz to tehwu teewu?
Un kâ to resnu seewu,
Ko reds arr frohdsinâ?

D. P.

Beezas allas zaurumâ,
Ko reds katrâ laizina
Bzagataja gresnumâ,
Kabbadsina mahjina!

E. F. S.

Fluddinashana.

Krohnammuischâ Kudsesmuischâ (Neu-Friedrichshof) pee Dobbeles festdeenâ tanni 21mâ Aprili 1862 preeksch pufsdeenas pulksten 11tôs prett skai-dru naidu wairakfoblitajam taps uhrupê pahrdohhtas: wiffadas Wahzsemmes un muhsu semmes wirtschaptes un lauku-kohpochanas rihti un leetas, prohti: ween- un diwjuhga arkli, wiffadas dselses ezseschas, itt labba stipra platta sehjama maschine, abbolina sehjama maschine, puzsjudmallas, kas arri no leelahm pelluhm graudus isdsenn, effeku-maschine, diwjuhga stellejami ratti ar dselses affehm, ween un diwjuhga darba raggus, sirgi, sibles un kamutti, pehz patikshanas ifkatrâ weetâ eetaifama pilniga uhdens waddi-fchaita no kohka rennehm ar pumpehm un sahbafeem, no kohka buhweta smehde, zuhku-stallis, malkas-dahrjs, plankas, steegeli un wehl zittas tahdas derrigas leetas. 3

Brishw drikkelt.

No jubrmallas-gubernements augstas waldishanas pusses: Collegienrath G. Blaeze, Censor. Zelgawâ, tal 26tâ Merzi 1862.
No. 54.

Gedruckt bei J. F. Steffenhagen und Sohn in Mitau.

U w i s c h u

peeliffums.

Missiones

siunas.

Nr. 7.

1862.

Zannas siunas no Bidschi-fallahm deenas-widdus juhra.

Leela deenas-widdus juhra starp Ameriku un Asiu atrohnahs dauds fallas. Us daschu no schihm fallahm dsihwo laudis, kas wehl preeksch ne senn gaddeem zilweku galku ehde. Tahdi laudis dsihwoja us fallahm, ko Bidschi-fallas fauz. Ne buhs ne 5 gaddi, kad laudis us schihm fallahm sawus eenaidneckus, ko karrä nokawe jeb dsihwus fanehme, nokawe lä lohpus un apehde. Taggad paldeews Deewam Enlenderi Bidschi-fallu eedshwotajus peerrunnajusch i tahdu breefmigu eeraddumu atstah. Enlenderi wissur us labbu dohmadami un dsihdamees schihs fallas appaksch saweem spahrneem neh-musch i un tahm dauds labbu darriujusch. Preeksch kahdeem 7—8 gaddeem laudis us Bidschi-fallahm dsihwoja appaksch lehnina, ko paschi bij eezehlusch. Daschu gaddu us schihm fallahm bija Missionari no Seemet-Amerikas, kas laudis mahzija ar Deewa wahrdu. Bet ko tahdi laudis, kas zilweka galku ehde, istaisahs par Deewa wahrdu?! Missionarus aisdsinne un nokawe. Seemet-Amerikas waldschana par to apskaitahs, fanehme fallu lehnina, ar wahrdu Takombu, un fohlija pakahrt, ja ne speh j aismakscht 10 reis desmits tuhst. dahlderus. Keh-ninsch gan fohlija makscht, bet naudas ne bija. Ne sinnadams lä no Seemet-Amerikas naggeem is-glahbtees, winsch padewahs ar wisseem laudim un fallahm Enlendereem un schee apnehmahs Seemet-Amerikanereem scho naidu makscht, un tä preeksch 2½ gaddeem Bidschi-fallas nahkuschas appaksch Enlenderu waldschanas. No ta laika, kamehr Bidschi laudis Enlendereem padewuschees arri-atstah-jusch i eeraddumu zilwekus kaut un ehst. — Katra fahdscha bija krahns, fur zilweku galku zeppe. Lai sinnatu zil zilwekus apehdusch i, preeksch katru ap-

ehsta zilweka kohka misä eegreese strihpu, jeb uszehle almina stabbu. Kahda fahdscha atradde 400 tah-dus almina stabbus. Kautu zilweku plikkus no-graustus kaulus-pakahre pee kohku sarreem un pree-zajahs, kad wehisch kaulus mehtaja un krattija. Lohpu galku laudis ehde ar pirksteem, bet zilweku galku ar gappelem turredami, un gappeles, ar fur-rahm zilweku galku ehdufchi, glabbaja lä kahdu augstu mantu. Seewischkeem nekad ne bija zilweku galku ehst, tahds dahrgs un gahrds ehdeens bija preeksch wihreem ween labs. Katru zilweku, kas us Bidschi-fallahm parahbijahs un kas ne bija no winnu tautas laudim, tuhdat fanehme un nokawe. 1848tä gaddä pee Bidschi-fallahm laiwa gahje pohstä un 14 zilweki isglahbahs peldedami us weenu no schahm minnekahm fallahm. Bidschi-fallas laudis fanehme tohs 14 zilwekus, diwus tuhda nokahwe un apehde. Missionaris gribeja tohs diwpatfmitus wehl isglahbt, bet kamehr wehl luhdse un runnaja atkal 10 jaw bija apfauti un ap-ehsti. Kahdam schihdam, kas arri us scho fallu bija noklihdis, isdewahs labbaki. Schihdels aisd-behdse pee pascha lehnina un sinnaja no ta schehlastibu isluhgtees; stahstija lehninam schah-dus tahdus stahstus, ko patä bija peedsihwojis, jeb atkal lassijis un schee stahsti lehninam til lohti patikke, ka gudram schihdelim likke mahju ustaisht un feewas un laufus dahwaja. — Wissai ne-isaugu-schas meitas us Bidschi-fallahm eet tihri bes ap-gehrba, feewas aptinnahs ar plattu johstu. Katram wihram brihw feewas nemt, zil winsch speh j bar-roht. Preeksch 6 gaddeem laudis wehl turreja ee-raddumu, ka wissas feewas us wihra behrehm no-kahwe. Wihrischki staiga gandrihs plikki, tiklai schauru johstu tinn ap wehderu. Kad scho johstu jaunekleem pirmu reis aptinn, tad wezzaki taifa lee-

Ias dšihres un no jo augstakās kahrtas jauneklīs bija, jo leelakās dšihres taifsija. Kad kehnina wezaku dehlu ar wihra johstu aptinne, tad nolahwe 500 zētumneekūs un laundarritajūs, sakrahwe tohs 500 lihkus weenā tšhuppā un ittin wirfū likle weenu dšihwu wehrgu. Jauneklīs, kas nu ar to johstu likle apgehrtis un tā wihra kahrtā ūnemts, kahpe ūs šho lihku kaudsi, ūslikle kahju ūs wehrga wihra kruhtim un wizzinaja sawu kara nuhju. Preesteri stahweja klah un luhdse sawus elkūs; pehz tam jaunekla tehwa brahlis ūskahpe ūs lihku kaudsi un apsehje jaunekli ar johstu. Johsta bija no baltas willoinās drehbes 8 zellūs platta, 200 ohlektu gara. — Kamehr Gulenderi Bidschi-fallas appakš sawu waldišchanu dabbutušchi, ne ļauj laudim tā darriht. Missionari strahda ar Deewa wahrdu pee ļauschu dwehselehmi un jaw atrohnahs zilweki, kas ūsnemm kristigu tizgibu. Wissi apfohljuschī, ka nekad wairs ne ehdihs zilweka galku un warr zerreht, ka pehz kahdeem gaddeem kristigu ļauschu dšihwoschana ūs fallahm zelseeš. Gulenderu waldišchana sarga Missionarus, tā ka tee bes bailehm warr sawu swehtu darbu strahdabt. Ūs Bidschi-fallahm dšihwo kahdi pufsohtru simts tuhstoschi zilweki. Wissi reišneeki, kas tur bijuschī, falla, ka semme ūs fallahm effoht augliga un ka buhs labba dšihwoschana, kad fallu eedšihwotaji buhs par zilwekeem palikkuschī.

H. R.

Jaunas sinuas par Leipzigas missio- nes beedribas darbu Indias semmē.

(Stattees Nr. 6.)

2. Missionara Blomstranda darbs.

No šchi teizama wihra jaw effam stahstijuschī, ka winna pirmois darbs effoht kristigas grahamatas Tamuleeschu wallodā sarakstihšs; winšch nu taggad beidšis schinni sweschā wallodā pahrtulkoht to grahamatu: Jahna Arndta paradihies dahrsinšch, flaištu luhgšchanas grahamatu, ko Latweeschu wallodā pahrtulkosjis Hesselberga mahzitajs. Ohtru grahamatu Blomstrands tulkosjis, ko ļauj: Jahna „bibbeles stahstu grahamata,” tur irr eelšchā bibbeles perschi un dseefmu perschiš. Trescha grahamatina, ko Blomstrands sahjis gabdabt Tamuleeschu draudsehmi irr: luhgšchanas grahamatina. Schinni

gramatinā saliktas: luhgšchanas preešch wiffahm wajadšibahm; luhgšchanas preešch sataišschanas pee bikts un swehta wakkar-ehdeena; ikdeenischligas luhgšchanas; luhgšchanas preešch neddekas deenahm; luhgšchanas par kristigu draudsi, par tehwa semmi, par mahjas buhschanu; luhgšchanas preešch wahjineekeem un mirrejeem. Tē tad buhs ļauka grahamatina muhsu tizzibas beedreem Indias semmē. Lai Deews baggatigi swehti rakstitaju un luhdsejus, lai no schihs grahamatinas mahzahs sawu Deewu mekleht labbās un ļaunās deenās. — Missionars Blomstrands arri pee draudses lohpschanas zitteem missionareem ar preeku paligā ghajis; jo winšch to atsinnie, ka zits ne warr draudsehm derrigas grahamatas sarakstihš, kā tahds ween, kas ko sinn par draudschu dšihwoschanu, par draudschu behdahm un preekeem, par draudschu grehkeem un labbeem tiklumeem. Tadeht winšch palihdsejis kohpt tahs draudses, kas tuwakas pee Trankebares, prohti: Tirumenjanames, Poriares un Majawerames draudses. Tirumenjanames pilsatā winšch kristija 10 paganūs, kas Deewa wahrduš labbi mahzijuschees un kristibu kahroja.

3. Par missionara Stehlina leelo skohlu Trankebare un par winna darbu pee kristiteem un paganeem.

Schinni Trankebares skohlā no wiffahm Tamuleeschu semmes draudsehm salikti tahdi behrni, kam Deews weeglu galwu dewis un labbu saprašchanu, lai tur sataišahs, ka warretu Deewam kalpoht woi nu pee basnijahm jeb skohlahm, woi arri pee teešahm. Skohlas nams Trankebare stahw ļaukā dahrsā, kur aug palma kohli un daschdaschadi kruhmi ar ļaukeem seedeem; tur ruhmes deesgan preešch kahdeem 100 skohlneekeem. Lihdsahs ar pašchu skohlas nammu stahw diwitahschigis nams, kur skohlas preešchneeks ar sawu ļaimi dšihwo. Schis nams jaw irr ūstaišihšs preešch 150 gaddeem no pirmaja Lutteru missionara Zigenbalga, bet taggad irr smulki ļahohpihts un atļaumohšs. Skohlā masali behrni mahzahs: lassischānā, rakstischānā, rehlinaschānā, bet kas jaw leelaki ūsauguschī, tee mahzahs daschās wallodās un sinnaschānās. Skohlneeki irr wiffuwairal puikas; meitas masi mahzahs skohlās. Bet kā nu isflattahs šhee Trankebares leelas skohlas behrni? gluschī sawadi winni is-

flattahs. Zif no winnu meefahm dabbu redseht, tas wiss irr tumfschs ween; galwa, rohlas un fahjas tumfschi bruhtas, woi arri gluschi melnas ka flurstena flauzitajam; tikkai rohlas eefschpuffe, kohju dibbens un naggi gaischi farlani, ka pee mums; zitta meefa wiffa tumfscha, ta ka jadohma, ka ar pehrwi nopehrweta. Beeré behrneem matti nodfihfi, pakkala matti fapihfi bisé. Drehbes atkal walka gandrihs wiffi baltas; tahs smukli spihd, jo diwi reis neddelá tohp masgatas. Tahdu melnu behrnu muhsu Trankebares ffohlá taggad mahzahs 122; 100 irr no muhsu Lutteru draudsehm, tee 22 irr woi no Calenderu tizzibas, woi no Kattoku tizzibas; kahdi behrni arri nahf muhsu ffohlá mahzitees, kas wehl pagani, bet arri ko labbu grihb eemahzitees. Bet bes scheem 122 behrneem schinni ffohlá wehl mahzahs kahdi 26 wihri; tee irr zitti jaunaki, zitti wezzaki; tee jaunaki irr tahdi, ko fataisa par ffohlmeistereem, basnizas pehrmindereem, lassitajeem; tee wezzaki jaw strahdajuschi tahdós ammatós, bet nu celikti ffohlá, lai wehl labbaki paschi mahzahs.

(Turpikam wairaf.)

Missionara Baierleina raksti par Indiu un winna zelsch pa juhru.

Ka juhs, mihti lassitaji, wehl atminneseet, 35tá Awischi lappá 1861 lassijuschi, irr diwi no Ribt-Indias missionareem us kahdu laiku atstahjuschi sawu darbu, sawas meefas wahjibas deht un greefuschees atpakkat us sawu tehwu semmi, zerredami Wahzsemme sawu wahju wesselibu stiprinahnt un tad atkal ar jaunu spehku dohtees us Indias semmi pee sawa swehta missiones darba. Schee abbi missionari irr muhsu Kremmers, kas sawu draudfiti kohpis leelá Madras pilfatá, un ohtris Baierleins, kas lihds schim sawu ammatu strahdajis Sudras un Kuddalores pilfatós. — Baierleins jaw no schi gadda Janwara mehnescha Wahzsemme miht; Kremmers ne ilgu laiku preeksch tam, kad missiones-swehtkus swehtija Leipzigas pilfatá, 10tá Maiji, irr atnahis tehwu semme. Muhsu Missiones-darba preekschneeks, zeenigs Naunas mahzitajs Sokolowskis, ar scheem abbeem gohda wihreem Leipzigas pilfatá irr tizzees. Jo ka juhs sinneet, winnu bij usluhguschi Missiones swehtkós tur spreddiki sazjht. Winsch stahsta, ka schehl paleekoht schohs

wihrus usflattihht, kas tam Kungam Kaspodami lihds pat nespehzbai irr strahdajuschi sawu-gruhtu darbu. Winnu meefas effoht usflattamas ka pee ugguns kaltetas, — til tohti leelais faules karstums India laudis speeschoht un ihpaschi tahdus, kas nahf no muhsu semmehm un naw eeradduschi tahdá leelá karstumá dsihwoht. Tad nu lehti gan ware saprast, zil leela waijadfiba scheem wihreem bijusi, us kahdu laiku tehwu semme atnahht, atspirgschanu un jaunu spehku smeltees. Us to lai tas schehligs Deems palihds saweem ustizzeem kalpeem, un lai dohd teem pilnigu wesselibu, ka zaur winnu ustizzeem darbu joprohjam ta Kunga walstiba wairumá eetu paganu starpá, — un ka tahm draudfitehm, ko tas Kungs teem lizzis sapulzinahnt, atkal taptu atdohti sawi mihti dwehfeles ganni. — Us to lai arri mehs winnus firfnigá luhgschaná tam Kungam atwehlam.

Zuhs labpraht arri kahdas sinnas lassiseet par to, ka schee wihri sawu zellu isstaigajuschi no Indias pahrnahdami sawa tehwu semme. Lehti warr saprast, ka naw weegla leeta til tohti tahlu zellu isstaigahnt, fur gan drihs puss'gadda laika pahreet, kamehr to nobeids. Kad jums lantfahrete mahjás un juhs usschkirreht Afias pasaulés dalku, fur us deenas-widdus pussi atroh dama leela Indias semme, — un juhs no turrenes meflejeet to zellu, pa kuru jabrauz, ja grihb pasneegt Giropas pasaulés dalku, — tad redseet, ka ja-eet ar leelu rinki ap Awrikas pasaulés dalku aplahrt zaur neismehrojamu juhru ween. Tas leelais juhras klaijumis, kas us deenas-widdus pussi no Indias semmehm rohnahs, irr nosauzams Indias juhra; par scho-papreeksch jabrauz, lihds kamehr pasneeds paschu Awrikas deenas-widdus gallu, fur mehds kuggineeki apmestees kahdá ohstá, ko nosauz Kapstatte; no scheijenes tad wehl leels gabbals jabrauz garr Awrikas un Giropas wakkara pussi zaur leelu Atlantiskju juhru, lihds kamehr warr peebraukt pee kahda ohsta Giropá. Tas irr tohti garsch zelsch un dauds neddelas un mehneschus jadsihwo eelsch kugga un eelsch ta laika zilwela azzis zittu ne ko neredf, neká leelu juhras-klaijumu ween un wirf fewis debbes-welwi. Un tas irr gruhts zelsch un kuggineeem dauds jakaujás ar wilneem un ar wehtru. Ihpaschi Indias juhra daudskahrt nedohmajohht ahtri iszellahs breefmigi weesuli un lihds ar teem zellahs auka, breefmigi pehrtóni un sibbeni un tumfiba wiffu aplahj.

Bai tam kuggim, kam tahdas breefmas uzeet! Dauds kuggi jaw zaur tahdahn breefmahm pohsta gahjuschi un dauds zilweki breefmigu nahwi zeetu-schi. Ta Deewamschehl! laikam arri weens no Riht-Indias missionareem ar wahrdu Nelbers, — preefsch ne ilga laika us Wahsemmi nahdams, — irr tahdu nahwi zeetis. Isgahjuscha gadda, — Merza mehnesi tas kuggis, ar ko gribbejis pahbraukt us Girovu; irr isbrauzis juhra no Madras pilfata; bet libds schim ne kas no ta dsirdehts, jadohma, ka tas juhra slihzi. Tadeht jo sirsniigi tam Kungam japateiz, ka schehligi glabbis schohs sawus kalpus.

Missionars Baierleins par scho sawu zellu sinu laidis un stabstijis no Deewa leeceem brihnuma darbeem juhra wirsa, ko winna azzis slattijuschahs un arri no dauds gruhtheem listeneem, kas bij japahrzeesch. Par to, ka winsch sawu zellu uenehmis un to ar Deewa schehlastibu pabeidsis, gribbu jums mas ko stabstiht.

Kuddalores pilfats, — fur missionars Baierleins sawu darbu strahda, — us abbeem uppes krasteem irr ustaifhts. Schè ta missiones mahja, un pee tahs jauks, labbi apkohpts dahrs, fur dauds dahrgus augtu kofkus audse. Tohs anglus pahrdohd un zaur to dascha peepalihdsiba nahf pee missiones mahjas usturra un kohpschanas. Jaunu Deewa namminu schè ustaisjuschi, fur ta masa draudsite fapuzinajahs pee Deewa kalposchanas. (Rad swehtdeenàs arri salassahs kristiti laudis no aprinka zeemeem, tad schis Deewa nams pildihts.) Arri bahru-nams schè Kuddalores pilfata, fur nabagi, atstahiti bahriini tohy skobleti un usaudsinati. Ta tas Kungs swehtijis ta ustiziga kalpa ruhpiigu darbu un tam palihdsjis, pehz 13 gruhtheem gaddeem un pehz fuhra darba ne-avgliga, ispohstita semmè, tam Kungam jauku wihna dahrsu stabdiht un appafsch krusa sihmes salassiht paganu dwehse-lites, kas tumfiba un besdeewiba staigajuschas. — Wehl pehdiga gadda tas Kungs sawam kalpam pee weddis 13 paganu dwehseles, kas zaur swehtu kristibu kristigai draudsei peeskaititas. W. S—n. (Turplikam wairak.)

Missiones sinu Nr. 5. zeen. Naumas mahitaja Missiones sinas no Wahsemmes, pascha galla druffa

Libds 24tam Merzim Seepaja atnahuschu 13 kuggi, isgahjuschi 16.

Brihw drikkelt.

No jubrmass-gubernements augstas waldischanas puffed: Collegienrath G. Blaesje, Censor. Selgawà, tai 26ta Merzi 1862 No. 55.

missejees. Tur naw jalassa: Dahw. 111 dseefma, bet jalassa „121 dseefma.“ S—3.

Sluddinaschanas.

Tai 29ta Merza deenà f. g. Aisteres pates frohgà noturrehs ubtrupi, fur wairaksohlitajeem tiks pahrdohthas daschdaschadas lectas, prohti: sirgi, gohwis, aitas, ratti un wiffadas zittas lectas. 1

Strohku pagasta teefa, tai 6ta Merzi 1862. (Nr. 24.) K. Gulbe, pag. wezz. ††† (S. W.) Dinter, teefas srihw. 1

Nembertmuischà (Ringmundshof), kas pee Ribgas-Dinburgas dselses-zelka atrohnabs, tiks no Jurgeem schinni gadda us naudas-renti trihs frohgi isdohti, prohti:

Seggunda frohgs, ar semmi jeb arri bes tahs paschas; schenkis pee dselses-zelka, un schenkis pee glascha-schubna. Klachtalas sinas warr dabuht pee 1

Muischas waldischanas.

Ar augstas waldischanas wehleschanu tiks tai 27ta Aprili un 29ta Augustà schinni un nahfams gaddos Tirses pilsmuischa sirgu-, lohpu- un krahmu-tirgus noturrehts. 2

Dischlern un muhrneeku ammatneeki, kam labbas attestates, warr darbu pee Dohles draudses basuzas dabuht. Japreteizahs pee Dohles (Dahlen) muischas waldischanas. 3

Labbus piemàs sortes kofkus par 1 rubl. un ohtru sorti par 80 kap. f. par tuhstoti warr dabuht Selgawà Kattofu celà, jauna Nr. 48., disleereschanas nammà, pee kaupmannu M. W. Stamm. 3

Pakkulu-, linnu-dsiju, bohnmwillas-deegu pahrdohschana no wiffadeem nummereem un sortehm par pabrihka tirgu no

Baltiska

linnu-wehrpschanas pabrihka

Kengeraggà,

irr pee A. A. Lebedew, Rihgà, Kalku-celà, winna bohde ne tabtu no Rahtuscha, prettim Jauna brahta bohdei un blakkam grahmatu-bohdei dabujamas.

Par labbaku atrafchanu us durwim redsesi pallas ar bohnmwillu usmahletas. 4